

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1943 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till statens centrala frökontrollanstalt och statens växtskyddsanstalt av vissa områden av kronoegendomen Bergshamra nr 1 i Stockholms län.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 5 mars 1943 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 98, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att i statsrådsprotokollet omförmälda, av statens centrala frökontrollanstalt och statens växtskyddsanstalt disponerade områden av kronoegendomen Bergshamra nr 1 i Stockholms län må tills vidare, räknat från och med den 14 mars 1944, avgiftsfritt och på de villkor i övrigt som Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva upplåtas till frökontrollanstalten och växtskyddsanstalten.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån ej därför redogöres närmare i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

Den 14 juni 1928 föreskrev Kungl. Maj:t, bland annat, att från kronoegendomen Bergshamra nr 1 i dåvarande Solna socken av Stockholms län skulle i enlighet med av 1928 års riksdag lämnat medgivande (prop. nr 251; r.skr. nr 331) upplåtas dels till statens centrala frökontrollanstalt en ungefärlig markareal av omkring 10 hektar, att av anstalten innehavas tills vidare, dels ock till institutet för husdjursförädling en ungefärlig markareal av omkring 14 hektar avgiftsfritt under en tid av tio år, räknat från den 14 mars 1929. Sedan institutet för husdjursförädling anmält sig vilja av nämnda till institutet upplåtna område frånträda viss del, medgav Kungl. Maj:t den 26 juli 1935, i enlighet med av 1935 års riksdag lämnat medgivande (prop. nr 136; r.skr. nr 177), att nämnda del finge för tiden 14 mars 1935—14 mars 1944 avgiftsfritt upplåtas till statens centrala frökontrollanstalt under villkor, bland annat, att anstalten icke skulle äga träffa avtal om utarrendering av mark, som omfattades av upplåtelsen, för längre tid än ett år för varje gång. Sagda del motsvarade å en av vice kommissionslantmätaren Konrad Jansson år 1908 över Bergshamra upprättad karta ägofigurerna nr 449, 450, 456, 580, 581 c, 583, 585, 590—598 och 610 samt delar av ägofigurerna nr 439, 446, 448 a, 451, 481, 581 b, 586, 599, 601 och 609.

Genom beslut den 17 mars 1939 medgav Kungl. Maj:t vidare, i enlighet med av 1939 års lagtima riksdag lämnat medgivande (prop. nr 52; r.skr. nr 86), att av ifrågavarande kronoegendom finge för tiden 14 mars 1939—14 mars 1944 till statens växtskyddsanstalt avgiftsfritt upplåtas *dels* återstoden av förenämnda till institutet för husdjursförädling upplåtna område, motsvarande å omförmälda karta ägofigurerna nr 448 b, 486—489, 522—524, 526 a, 526 b, 527—537 och 539 ävensom delar av ägofigurerna nr 448 a, 490 och 525 samt å kartan betecknad med litt. A, *dels* ock ett område av den genom förenämnda beslut den 26 juli 1935 till statens centrala frökontrollanstalt upplåtna ägofiguren nr 583, å sagda karta betecknad med litt. B.

Slutligen må nämnas, att Kungl. Maj:t den 20 maj 1938 medgivit, att av arrendelotten Tivoli under kronoegendomen Bergshamra nr 1 finge, i enlighet med av 1938 års riksdag lämnat medgivande (statsverkspropositionen, kapitalbudgeten: bil. 8, punkt 2; r.skr. nr 236), till statens växtskyddsanstalt för tiden till den 14 mars 1944 avgiftsfritt upplåtas ett intill anstalten beläget område, benämnt Nedre Karlsro.

Med utlåtande den 30 november 1942 har lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning från *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt*, vari anstaltsstyrelsen hemställt, att den i Kungl. Maj:ts beslut den 26 juli 1935 medgivna markupplåtelsen måtte utsträckas att i likhet med upplåtelsen av år 1928 gälla tills vidare samt att anstalten måtte erhålla rätt att på de villkor, anstaltsstyrelsen funne erforderliga, utarrendera ifrågavarande mark på fem år varje gång. Som skäl för framställningen har bland annat anförts, att anstalten, så länge den vore förlagd till Bergshamra, nödvändigtvis vore i behov av alla tillgängliga arealer för sina omfattande kontrollodlingar. Anstaltsstyrelsen har vidare framhållit, att den alltsedan den 14 mars 1935 utarrenderat hela egendomen på ett år i sänder under villkor att arrendatorn för kontrollodlingar upplåte alla arealer, som anstalten för varje år önskade disponera. Nu gällande villkor att viss del av egendomen endast finge utarrenderas på så kort tid som ett år varje gång vore för såväl frökontrollanstalten som arrendatorn ofördelaktigt. Dels måste nämligen anstalten åtnöja sig med lägre arrendeavgift och dels kunde arrendatorn icke åtaga sig några grundförbättringar till följd av den osäkerhet, som en så kort arrendetid måste innebära. Då under åren 1941 och 1942 på grund av riksdagens beslut nya ekonomibyggnader blivit uppförda på egendomen och alltså härigenom åtgärder vidtagits för att egendomen under en längre tid framåt skulle stå till frökontrollanstaltens disposition, syntes det styrelsen vara av stor vikt, att arrendetiden utsträcktes till att omfatta fem år, med förmånsrätt för arrendatorn till nytt arrendeavtal på villkor, som anstaltens styrelse bestämde.

I särskilda skrivelser den 30 december 1942 och den 20 januari 1943 har vidare *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om vidtagande av åtgärder för förlängning av de genom förenämnda beslut den 20 maj 1938 och

den 17 mars 1939 verkställda upplåtelseerna till växtskyddsanstalten av vissa områden av kronoegendomen Bergshamra nr 1.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av dels domänstyrelsen, som därvid tillika överlämnat yttrande av vederbörande domänintendent, dels ock riksräkenskapsverket.

Efter redogörelse för innehållet i de i ärendet avgivna yttrandena har *chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp*, anfört följande:

»Jag har icke något att erinra mot att den år 1935 till statens centrala frökontrollanstalt upplåtna och av anstalten fortfarande disponerade delen av kronoegendomen Bergshamra nr 1 från och med den 14 mars 1944 ånyo upplåtes till anstalten. I överensstämmelse med vad som gäller beträffande det år 1928 till anstalten upplåtna markområdet bör även nu ifrågavarande del av egendomen, vilken i areal innehåller cirka 10 hektar, upplåtas att av anstalten innehavas tills vidare. Hinder torde härvid icke böra möta för anstalten att träffa avtal om utarrendering av mark, som omfattas av upplåtelsen, under högst fem år för varje gång.

Ej heller synes mig anledning till erinran förefinnas mot att de av statens växtskyddsanstalt enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 maj 1938 och den 17 mars 1939 disponerade områdena av ifrågavarande kronoegendom ånyo upplåtas till anstalten från och med den 14 mars 1944. Jämväl förevarande upplåtelser böra fastställas att gälla tills vidare.

Närmare bestämmelser för de av mig i det föregående tillstyrkta upplåtelseerna torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t.

Vad angår frågan om ändrad redovisningsform för de av frökontrollanstalten och växtskyddsanstalten disponerade områdena torde denna lämpligen böra lösas i samband med den utredning rörande redovisningsformen för viss kronoegendom, som pågår inom riksräkenskapsverket.»

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 23 mars 1943.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Granath, Gabrielsson, friherre Beck-Friis, Näslund, Nils Olsson och Svedberg* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Ericsson i Sörsjön, Mäler, Carlström, Jacobson och Hansson i Vännäsby.*